

เรื่อง ยุติมลพิษพลาสติก

แถลงการณ์จากภาคประชาสังคมต่อการเจรจารัฐบาล เพื่อจัดตั้ง สนธิสัญญาพลาสติกโลก

160 องค์กรภาคประชาสังคมและภาควิชาการเรียกร้องให้รัฐบาลไทยและรัฐบาลทั่วโลกจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกโลกที่ทะเยอทะยาน ยุติมลพิษพลาสติกตลอดวงจรชีวิต คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สิทธิ และสุขภาพของมนุษย์เป็นหลัก

ปัจจุบัน ไม่มีพื้นที่ใดในโลกที่ไม่พบพลาสติก ไม่ว่าจะเป็นบนยอดเขาเอเวอเรสต์ ได้ทะเลลึก หรือในร่างกายของสัตว์และมนุษย์ พลาสติกส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคมตลอดวงจรชีวิต ตั้งแต่ขั้นการผลิตเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติหรือการปลูกพืชเพื่อวัตถุดิบ กระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี การขนส่ง การอุปโภคและบริโภค การรีไซเคิล รวมไปถึงการกำจัดทิ้ง โดยก่อให้เกิดมลพิษพลาสติกในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเศษพลาสติกหรือวนพี ไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติกที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า สารมลพิษตกค้างยาวนาน (POPs) ทั้งที่ใช้เป็นสารแต่งเติมในผลิตภัณฑ์และที่ปลดปล่อยจากกระบวนการคัดแยก การรีไซเคิล การเผา การรีไซเคิลของเสีย ทั้งในรูปแบบเก่าที่เกิดจากการเผากลางแจ้งหรือฝุ่น PM2.5 ที่เกิดจากเตาเผาขยะและโรงไฟฟ้าขยะ นอกจากนี้ พลาสติกและกิจกรรมตลอดวงจรชีวิตของมันยังก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกและเป็นหนึ่งในปัจจัยของภาวะโลกรวน

การยุติมลพิษพลาสติกจึงเป็นพันธกิจสำคัญของพวกเราทุกคน การแก้ปัญหาพลาสติกต้องไม่หยุดอยู่แค่การจัดการขยะ แต่ต้องรวมไปถึงการยุติมลพิษตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก รวมถึงการลดการผลิตพลาสติกตั้งแต่ต้นทาง ช่วงเวลานับจากนี้ไปจนถึงสิ้นสุดปี พ.ศ. 2567 ถือเป็นโอกาสสำคัญที่ประชาคมโลกจะต้องช่วยกันทำให้พันธกิจนี้บรรลุ พันธกิจนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2565 ที่สมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติได้มติที่ 5/14 (UNEA Resolution 5/14) ได้กำหนดให้จัดตั้งมาตรการที่มีผลผูกพันทางกฎหมายว่าด้วยมลพิษพลาสติก รวมถึงในสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยตั้งอยู่บนฐานของแนวทางที่ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก ซึ่งปัจจุบันสหประชาชาติเรียกว่า “สนธิสัญญาพลาสติกโลก” และกำหนดเวลาจะร่างสนธิสัญญานี้ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2567

สนธิสัญญาพลาสติกโลกมีศักยภาพที่จะเป็นกลไกสำคัญในการกำกับให้ทุกประเทศแก้ไขปัญหามลพิษพลาสติกอย่างจริงจัง ช่วงการเจรจาจัดตั้งนี้จึงเป็นโอกาสครั้งหนึ่งในชีวิตที่ทุกคนและทุกประเทศทั่วโลกจะได้มีส่วนร่วมในการยุติมลพิษพลาสติกไปด้วยกัน พวกเรา องค์กรภาคประชาสังคมและภาควิชาการที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สิทธิและสุขภาพของมนุษย์เป็นสำคัญ เสนอให้รัฐบาลไทยร่วมมือกับประเทศอื่นๆ ที่เข้าร่วมการเจรจาระหว่างรัฐบาลเพื่อร่างสนธิสัญญาพลาสติกโลกที่ทะเยอทะยาน มีการตั้งกรอบเวลาดำเนินการที่ชัดเจน มีกลไกทางการเงินที่ยั่งยืน โปร่งใส และเป็นธรรม เปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม และมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก 10 ประการ ดังต่อไปนี้ :

1. ลดการผลิตพลาสติกให้อยู่ในระดับที่ยั่งยืนต่อการบริโภคและสิ่งแวดล้อม ยกเลิกการผลิตและการใช้พลาสติกที่เป็นปัญหา จัดการได้ยาก และสามารถหลีกเลี่ยงการใช้ได้
2. กำหนดให้มีการเลิกใช้สารเคมีอันตรายตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก พิจารณาการใช้สารเคมีทดแทนที่ปลอดภัยและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

แบบฟอร์มการสร้างแบบทดสอบประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

3. กำหนดให้มีโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการใช้พลาสติก การใช้น้ำ การเติม การซ่อมแซม ที่มีมาตรฐานปลอดภัย และเข้าถึงได้โดยมนุษย์ทุกคน
4. กำหนดให้มีการพัฒนากฎหมายและขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้ยกเลิกการใช้พลาสติกที่ไม่จำเป็น ขยายระบบใช้ซ้ำ การเติม และการซ่อมแซม รวมไปถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมนุษย์ได้จริงภายในประเทศ ครอบคลุมวงจรชีวิตของพลาสติก และค่าความเสียหายของสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น
5. กำหนดให้ผู้ผลิตพลาสติกรายงานข้อมูลสารเคมีในวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายสารเคมีและมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก สู่สาธารณะ
6. กำหนดให้มีมาตรฐานสากลในการจัดการพลาสติกที่ใช้แล้ว ที่ให้ความสำคัญกับการลดพลาสติกตั้งแต่ต้นทาง การห้ามเผาขยะพลาสติก การกำหนดมาตรฐานการจัดการขยะที่เข้มงวด รวมไปถึงการรีไซเคิลและการผลิตพลังงาน และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน
7. ไม่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่ผิดทาง รวมไปถึงการรีไซเคิลสกปรก การขยายโรงไฟฟ้าขยะ และพลาสติกทางเลือกที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น
8. ไม่สนับสนุนการเคลื่อนย้ายพลาสติกใช้แล้วข้ามพรมแดน และการส่งออกเทคโนโลยีที่ก่อมลพิษ อันเป็นการผลักภาระมลพิษไปยังประเทศกำลังพัฒนา
9. กำหนดให้มีการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการเยียวยา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษพลาสติก
10. กำหนดให้มีการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน รวมไปถึงชุมชนผู้ได้รับผลกระทบทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ผู้ปฏิบัติงานและแรงงานที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก เข้าไปมีส่วนร่วมในการออกแบบอนาคตที่ปลอดภัยจากมลพิษพลาสติก โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ที่มา : <https://www.seub.or.th/blogging/news/2024-318/>

ผู้แต่ง : มุลนิธิสืบนาคะเสถียร

วัน / เดือน / ปี (เผยแพร่ แต่ง) : 17 พฤศจิกายน 2024

คำถามที่ 1 แบบเลือกตอบ (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม จากข้อความข้างต้น ข้อใด ไม่ใช่ ผลกระทบจากมลพิษพลาสติก

1. อวนผี
2. ไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติกที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า
3. สารมลพิษตกค้าง
4. น้ำแข็งละลาย

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : 4. น้ำแข็งละลาย

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แบบฟอร์มการสร้างแบบทดสอบประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 2 แบบเลือกตอบเชิงซ้อน (อย่างน้อย 1 คำถาม)

จากบทความข้างต้น ข้อความเหล่านี้ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็น จงเลือกข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นในข้อความ

ข้อความนี้เป็นข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็น	ข้อเท็จจริง	ความคิดเห็น
สนธิสัญญาพลาสติกโลกมีศักยภาพที่จะเป็นกลไกสำคัญในการกำกับให้ทุกประเทศแก้ไขปัญหาพลาสติกอย่างจริงจัง		
พลาสติกส่งผลกระทบต่อทางสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคมตลอดวงจรชีวิต ตั้งแต่ขั้นตอนการขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติหรือการปลูกพืชเพื่อวัตถุดิบ		
การยุติมลพิษพลาสติกจึงเป็นพันธกิจสำคัญของพวกเราทุกคน		

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : ความคิดเห็น , ข้อเท็จจริง , ความคิดเห็น

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: แบบเลือกตอบเชิงซ้อน

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 3 แบบเติมคำตอบแบบปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม อ่านข้อความด้านล่างและใส่ตัวเลขลำดับเป้าหมายหลัก ของสนธิสัญญาพลาสติก

ข้อความ	ลำดับเป้าหมาย
กำหนดให้มีการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการเยียวยา และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษพลาสติก	
กำหนดให้ผู้ผลิตพลาสติกรายงานข้อมูลสารเคมีในวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายสารเคมีและมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมจากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพลาสติก สู่สาธารณะ กำหนดให้มีโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการใช้พลาสติก การใช้น้ำ การเติม การซ่อมแซม ที่มีมาตรฐานปลอดภัย และเข้าถึงได้โดยมนุษย์ทุกคน	
ลดการผลิตพลาสติกให้อยู่ในระดับที่ยั่งยืนต่อการบริโภคและสิ่งแวดล้อม ยกเลิกการผลิตและการใช้พลาสติกที่เป็นปัญหา จัดการได้ยาก และสามารถหลีกเลี่ยงการใช้ได้	
ไม่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่ผิดทาง รวมไปถึงการรีไซเคิลสกปรก การขยายโรงไฟฟ้าขยะ และพลาสติกทางเลือกที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น	

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : 9 5 3 1 7

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 4 แบบเติมคำตอบแบบเปิด (อย่างน้อย 1 คำถาม)

เพราะเหตุใด 160 องค์กรภาคประชาสังคมและภาควิชาการเรียกร้องให้รัฐบาลไทยและรัฐบาลทั่วโลกจัดทำสนธิสัญญาพลาสติกโลก

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : เกิดมลพิษพลาสติกในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเศษพลาสติกหรือวนฝี่ ไมโครพลาสติกและนาโนพลาสติกที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า สารมลพิษตกค้างยาวนาน (POPs) ทั้งที่ใช้เป็นสารแต่งเติมในผลิตภัณฑ์และที่ปลดปล่อยจากกระบวนการคัดแยก การรีไซเคิล การเผา การรีไซเคิลของเสีย

แบบฟอร์มการสร้างแบบทดสอบประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน

ทั้งในรูปแบบเถ้าที่เกิดจากการเผาถ่านหรือฝุ่น PM2.5 ที่เกิดจากเตาเผาขยะและโรงไฟฟ้าขยะ นอกจากนี้ พลาสติกและกิจกรรมตลอดวงจรชีวิตของมันยังก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกและเป็นหนึ่งในปัจจัยของภาวะโลกรวน

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบตอบเชิงซ้อน

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำถามที่ 5 แบบเติมคำตอบแบบอิสระ (อย่างน้อย 1 คำถาม)

คำถาม นักเรียนเห็นด้วยกับสนธิสัญญาพลาสติกโลกหรือไม่ เพราะเหตุใด

เฉลย/แนวคำตอบ คำตอบที่ : เห็นด้วย เพราะว่า การยุติมลพิษพลาสติกจึงเป็นพันธกิจสำคัญของพวกเราทุกคน การแก้ปัญหาพลาสติกต้องไม่หยุดอยู่แค่การจัดการขยะ แต่ต้องรวมไปถึงการยุติมลพิษตลอดวงจรชีวิตของพลาสติก

เห็นด้วย เพราะว่า ไม่มีพื้นที่ใดในโลกที่ไม่พบพลาสติก ไม่ว่าจะเป็นบนยอดเขาเอเวอเรสต์ ใต้ทะเลลึก หรือในร่างกายของสัตว์และมนุษย์ พลาสติกส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และสังคมตลอดวงจรชีวิต

กระบวนการอ่าน: การบูรณาการและตีความ

สถานการณ์: บริบทการอ่านเพื่อการศึกษา

แหล่งที่มา: เนื้อเรื่องเดียว

รูปแบบของเนื้อเรื่อง: แบบต่อเนื่อง

ประเภทของเนื้อเรื่อง: บอกเล่าอธิบายเหตุผล

ลักษณะข้อสอบ: เติมคำตอบ

ความสอดคล้องตัวชี้วัด: ท 1.1, ม. 1/2: จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

แบบฟอร์มการสร้างแบบทดสอบประเมินความฉลาดรู้ด้านการอ่าน